

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Bethlen Dávid ügyvéd (fél címe 1) által képviselt dr. felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Soós Tibor Ügyvédi Iroda (fél címe 2., ügyintéző ügyvéd: dr. Soós Tibor) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. május 4. napján meghozott 28.P.24.790/2016/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett, 10. és 12. sorszám alatt kiegészített fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Egy 1941. október 17. napján kelt belügyminisztériumi okiratban az akkori belügyminiszter az elé tárt okiratban foglaltak és a bizonyítékok alapján kijelentette, hogy a ... családi név történelmi név, a ... családi nevet kiemelten védetté nyilvánította. A Magyar Kormány 2003. október 26. napján elfogadta a Tisza árvízbiztonságának növelésére vonatkozó koncepció tervet, amelyet Vásárhelyi Pálról Vásárhelyi-tervnek nevezett el.

A felperes keresetében kérte a bíróságtól annak megállapítását, hogy az alperes a Vásárhelyi név Vásárhelyi-tervben történő használatával megsértette a névviseléshez való jogát.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy sértő lenne a névhasználat, rámutatott arra, hogy a terv elnevezéséhez nem a felperes személynevét használta, hanem Vásárhelyi Pálét, kegyeleti jogot nem sértett. A felperes által hivatkozott törvény a természetes személyek névváltoztatására vonatkozik.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 30.000 forint perköltséget. A le nem rótt 36.000 forintos illetékről megállapította, hogy azt a Magyar Állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 77. § (4) bekezdését, 85. § (1), (3) bekezdéseit, az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (Atv.) 49. § (1) bekezdését és (4) bekezdésének b) pontját.

Döntésének indokolása szerint a felek között nem volt vitatott, hogy a Vásárhelyi-terv elnevezésű programot Vásárhelyi Pál reformkori mérnök után nevezték el, mint ahogy az sem, hogy a Vásárhelyi-terv elnevezésnek nincsen sértő jellege.

Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes csak a saját neve védelmében léphetne fel. Az elhunyt nevének védelme érdekében csak abban az esetben, ha ő Vásárhelyi Pál hozzátartozója és a Vásárhelyi-terv elnevezés sérti az elhunyt személyét. A felperes sem állította azonban, hogy sértő lenne a Vásárhelyi-terv elnevezés.

Megállapította, hogy a tárgyaláson megjelölt 2002. évi CLXV. törvény nem létezik. A 2010. évi I. törvény 49. §-a pedig árvízvédelmi programok elnevezésére nem alkalmazható, az kizárólag természetes személyek anyakönyvezésére vonatkozó rendelkezés. A fentiek alapján a keresetet elutasította. A perköltséget a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Kérte elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását, annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a névviseléshez fűződő jogát, mivel az alperes azt jogszabályok és a család tiltakozása ellenére használta fel. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását.

Fellebbezését arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság keresetétől eltérően nem vizsgálta megfelelően azt a tény, hogy a felperesnek, mint a történelmi ... család sarjának joga van kérni a saját nevének védelmét. Az elsőfokú bíróság indokolásában kizárólag Vásárhelyi Pál nevéként határozta meg az alperes által használt kifejezést. Érvelése szerint mivel ... a felperes neve is, és a 800 éves történelmi családhoz tartozik egyenes ágon, jogában állhat saját történelmi nevének védelmét kérni.

Kifogásolta, hogy nem kapott kellő kioktatást a bíróságtól. A bizonyítási teherről sem tájékoztatták megfelelően, elzárták a megfelelő keresetmódosítás és bizonyítás lehetőségétől. Fellebbezés kiegészítésében kiemelte, hogy a Vásárhelyi-terv elnevezés nem feltétlenül Vásárhelyi Pálra utal, ez csak vélelmezhető. Hangsúlyozta, hogy az érintett család tiltakozott az ellen, amikor az alperes használni szerette volna a történelmi nevet. Ennek ellenére vette használatba a kormányzat a felperes nevét.

Sérelmezte, hogy az indokolásban a közjegyzői okirat tartalmára az elsőfokú bíróság hivatkozott, azt azonban nem vette figyelembe és nem vizsgálta, hogy fennállhat-e valamilyen védelem ennek kapcsán, az okirat figyelembe vételének mellőzésének sem adta indokát.

Tévesnek tartotta azt az elsőfokú bírósági jogértelmezést, hogy az anyakönyvezésről szóló törvény a jelen ügyben nem alkalmazható. Akkor, amikor az adott esetre nincsen feltétlenül irányadó jogszabály, a problémás tényállások megoldásának gyakori kulcsa az, hogy egy másik jogszabályi helyet alkalmaznak az analógia alapján. Ezzel az elsőfokú bíróság azonban nem kívánt foglalkozni, mert akkor a kormányzat rosszhiszeműsége is bebizonyosodhat. Álláspontja szerint ezért az elsőfokú bíró elfogult is volt.

Utalt arra is, hogy a beadványában helyesen a 2012. évi CLXV. törvényre hivatkozott, az elsőfokú bíróság indokolásában tévesen a 2002. évi CLXV. törvényre hivatkozott és ezen jogszabály tekintetében állapította meg azt a tény, hogy a törvény nem létezik. Emiatt a súlyos tévedés miatt a az elsőfokú bíróság ítélete és annak indokolása megalapozatlannak tekinthető. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget, rossz jogszabályhelyet jelölt meg, levezetése nem volt logikus.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. A felperes keresetpontosításában a Ptk. 77. § (1) és (4) bekezdése alapján kérte a jogsértés megállapítását, egyéb jogalapot megjelölni nem tudott. A bíróság többször tájékoztatta a

felperest, részletes kioktatásban részesült a felperes a bizonyítási terhet és a jogalapot illetően is. Alaptalan volt az a felperesi hivatkozás, hogy a felperes nem kapott megfelelő kioktatást a jogai gyakorlásához. A felperes fellebbezésével szemben maga adta elő köztudomású tényként keresetében, hogy a Vásárhelyi nevet az alperes egyértelműen Vásárhelyi Pál munkásságára tekintettel használja. Nem felel meg a valóságnak ezért az a fellebbezési előadás, hogy a Vásárhelyi-terv elnevezés nem utal Vásárhelyi Pálra, az csak vélelmezhető lenne. Az elsőfokú bíróság ebben a körben is helyes következtetést vont le, a felperes lényegében Vásárhelyi Pál reformkori mérnök nevének használatát tartotta magára nézve sértőnek, aminek nincs jogi alapja. A történelmi nevek használatát a 2010. évi I. törvény 49. § (4) bekezdése korlátozza magánszemélyek esetében, cégek esetében pedig a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 4. § (5) bekezdése. A felperes a kormányprogramok elnevezésére vonatkozó hasonló tilalmat, korlátozást nem tudott megjelölni, ilyen nincs is. A Vásárhelyi-terv elnevezés semmilyen dehonesztáló hatással nincs a felperesre.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntéséhez szükséges tényállást kellően feltárta, az elsőfokú eljárás lényeges szabályait nem sértette meg. Nem követett el olyan eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemére kihatott, és ezáltal az eljárás megismétlését tenné szükségessé a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján.

A Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az érvényesíteni kívánt jogot a felperesnek a keresetlevélben kell megjelölnie, ennek a jognak a meghatározásában a bíróságot nem terheli tájékoztatási kötelezettség. A felperes végleges keresetében érvényesíteni kívánt jogként a névviselés jogának sérelmére hivatkozott, ami azzal valósult meg, hogy nem kértek tőle, mint leszármazótól, illetve a ... család többi tagjától hozzájárulást a védettnek minősített történelmi név, a Vásárhelyi név használatához. Ebben a körben a döntéshez szükséges tények rendelkezésre álltak, a kérdés jogkérdésként volt elbírálnak, semmilyen további tény bizonyítására nem volt szükség. A felperes ezért alaptalanul hivatkozott a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti bizonyítandó tényekre vonatkozó bizonyítási kötelezettségről szóló tájékoztatás megsértésére.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges releváns tényállást megállapította és a felperes által megjelölt érvényesített jog, a névviselési jog megsértése körében alkalmazandó jogszabályhelyeket is megjelölte, valamint azokat az adott tényállásra alkalmazva röviden, azonban követhető indokolással eleget tett a Pp. 221. § (1) bekezdés szerinti indokolási kötelezettségének. Az indokolás logikussága, helyessége az ügy érdemére tartozó kérdés, mint ahogy az is, hogy az elsőfokú bíróság a megfelelő jogszabályhelyeket alkalmazta-e vagy sem.

Az elsőfokú bíróság tényállásában rögzítette a felperes által hivatkozott közjegyzői okirat tartalmát, és az indokolásban levezetett jogi érvelés tartalma alapján egyértelmű, hogy annak miért nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget. Eljárási szabályt nem sértett azzal, hogy a Vásárhelyi név közjegyzői okirat szerinti történelmi védettségét külön nem értékelte.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, annak indokait a fellebbezésre tekintettel az alábbiakkal egészíti ki.

A természetes személy névviseléshez való joga nem a történelmi nevet védi, hanem a természetes személy személyiségi jogát, amely kapcsán az, akinek a névviselési joga sérült, saját nevében a Ptk. 85. § (1) bekezdése, a Ptk. 84. § (1) bekezdése a) pontja alapján kérheti a személyiségi joga megsértésének megállapítását. Közömbös volt ezért az, hogy a történelmi név használatához a ... család valamely más tagja adott-e hozzájárulást vagy sem.

A felperes fellebbezésében azt hangsúlyozta, hogy nem Vásárhelyi Pál nevének védelme érdekében érvényesíti jogát, hanem saját, történelmi védett nevének sérelme miatt. Nem azt kellett ezért vizsgálni, hogy a felperes jogosult-e Vásárhelyi Pál névvel összefüggően, sértő magatartás miatt a Ptk. 85. § (3) bekezdése alapján, mint közeli hozzátartozó az elhunyt emlékének megsértése okán fellépni, hanem azt, hogy a Vásárhelyi-terv elnevezés megvalósítja-e a felperesi név használatát, sérti-e a hozzájárulás hiányában a felperes névviselési jogát.

A névviseléshez való jog a természetes személyeknél az identitást, a név általi közösséghez tartozás kifejeződését, valamint az identifikációt, a másoktól való név általi megkülönböztetést védi. Tilalmazza az olyan névhasználattal összefüggő magatartásokat, amelyek a személyével fennálló téves kapcsolatra engednek következtetni, vagy a névjogosult személyét a névviselésen keresztül sértik. Azt kellett ezért vizsgálni, hogy az alperes felperes nevét használta-e, illetve a felperest identitásában, illetve nevén keresztül érte-e valamilyen sérelem a kifogásolt alperesi magatartás által.

Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a felperes maga is köztudomásúnak tekintette, hogy a Duna vízszabályozásával kapcsolatos terv Vásárhelyi Pál reformkori mérnök munkásságára tekintettel viseli a Vásárhelyi nevet, alaptalanul vonta kétségbe ezt a másodfokú bíróság által is a Pp. 163. § (3) bekezdés alapján köztudomásúnak tekinthető összefüggést fellebbezésében. Ebből azonban az is következik, hogy a Vásárhelyi terv elnevezés nem a felperes anyakönyvezett nevének, hanem Vásárhelyi Pál nevének használata, így a megkülönböztetés tekintetében a felperes névviseléshez fűződő joga a vízszabályozási terv elnevezése által nem érintett. Az alperes nem tanúsított olyan magatartást, ami a felperes identifikációját sértené, a felperes névvel téves kapcsolat sem jön létre az alperesi magatartás által. Függetlenül attól, hogy a tervet nem Vásárhelyi Pál tervnek nevezték el, a vízszabályozási terv kapcsán köztudomású ténynek tekinthető, hogy a névadás Vásárhelyi Pál reformkori mérnök vízszabályozási munkássága iránti tiszteletből fakad, ezáltal a felpereshez, felperes névéhez semmilyen félrevezető kapcsolatot nem teremt és rá nézve sértő tartalma sincs.

A hozzájárulás hiánya a felperes névviselési jogát fentiek alapján nem sértette. Az alperes egyebekben helyesen hivatkozott arra, hogy a névhasználatnak a felperes által hivatkozott jogszabályok nem képezik korlátját és nincs olyan jogszabály, ami a leszármazó hozzájárulását kívánná meg a történelmi név vízszabályozási program elnevezésében történő használatához. Az Atv. a természetes személy névváltoztatására vonatkozik, amelynek rendelkezése analógia útján nem alkalmazható. A felperes a 8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv szerint a 2002. évi CLXV. törvényre hivatkozott, amely valóban nem létezik. A fellebbezésében pontosított jogszabály pedig a 2012. évi CLXV. törvény Magyarország Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a két ország közös államhatárán, Komárom és Révkomárom (Komárno) városok közötti közúti híd Duna folyamon történő megépítéséről szóló Megállapodás kihirdetéséről, ami a névviselési jog szempontjából releváns rendelkezést nem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes nem állította, hogy a Vásárhelyi-terv elnevezés sértő lenne. Felperesi névhasználat, illetve a felperes Ptk. 77. § (1) és (4) bekezdése szerinti névviselési joga megsértése hiányában a kereset elutasítása is ezért megalapozott volt.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. § folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a másodfokú perköltség megfizetésére. A másodfokú perköltség az alperes javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése, (5) bekezdése, és a 4/A. §-a alapján áfa nélkül megállapított 15.000 forint ügyvédi munkadíjból állt.

A másodfokú bíróság az állam által előlegezett fellebbezési illetékről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott a felperes személyes költségmentességére figyelemmel.

Budapest, 2017. november 10.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
bíró